

יוס אהב הייתי

קבצן

מאת בוז' זהבי

נרבה וי יבכתי בקול רווי-תחנונים והושמתי פנכה שבורה לעבר העוברים ושבים ברחוב. לגבי היה זה מעשה חדיפעמי, אשר הוטל עלי עליידי המערכת, אולם מאות אנשים בארץ, זקנים וצעירים, עוסקים במקצוע זה גם כשאר 364 ימות השנה. כמה הם מרוויי חים? יש האומרים כי הכנסתו של פושטיד שווה לזו של חבר-כנסת, אחרים טוענים כי יש קבצנים בעלי חשבונות שמנים בכניקים, רכוש, בתים ומגרשים. עלי הוטל לגנות את האמת, לאחר התחפשות והתאפרות מתאימה כקבצן, כמו ידי הפשוטה.

הרעיון להציע למערכת להטיל עלי לחקור את מקצוע הקבצנות בכוחות עצמי נולד בי ערב אחד, בעברי ליד קופת קולנוע מוגרבי.

בגשתי לקיוסק שבבנין לפרוט שטר בן חמש לירות, עמדה לפני קבצנית לבושה בלואים, לראשה מטפחת מרופטת ובידה מקל מסוקס. הקבצנית עסקה במלאכה מזוהה למדי לגבי קבצן: היא הוציאה מתוך מחבוא בשמלותיה מלוא חופניים מטבעות בנות עשר פרוטות, 25 פרוטות, שילינגים ועשרות גרושים. השעה היתה שעת תחילת הצגת ערב שניה, וכפי הנראה סייע מה הקבצנית את יום עבודתה, ועמדה לסכם את הכנסותיה. עמדתי לידה וראיתי כיצד ערמה את המטבעות על דלפק השיש של הקיוסק, קיבלה לבסוף מבעל הקיוסק שטר כחלחל בן עשר לירות.

— „לא רע“, אמרתי בלבי, „פרנסה נאה למדי“.

לאחר שהסתלקה מהמקום, ועלתה במעלה רחוב אלנבי, הלכתי בעקבותיה. כשהרגישה בי שאני עוקב אחריה, ניסתה תחילה להושיט כלפי יד ולבקש: „רחמנות... נדבה“.

אולם בראותה כי אינני מרפה ממנה, חזר ושואל אותה: „אמרי, סבתא, כמה את מקבצת ביום?... הקימה קול זעקה וקהל החל גאספ סביבנו. לא זכיתי לקבל תשובה לשאלותי. נותרה לפני דרך אחת: לנסות בעצמי, ולהוכיח מה טיבה של פרוטה זו.“

בשוק הכרמל

ראשית חכמה, ירדתי לשוק הכרמל, אל רוכלי הבגדים המשושמים. בררתי לעצמי מכנסים מרופטים ומקטורן דהוי, אחר חיפשתי ומצאתי כובע בלוי, זוג נעלים בעלות גודל שונה ומשקפים כהים.

רוכל הבגדים שמח למצוא קונה לטיב הירוד ביותר של בלואיו. ושמה להפטר מהם תמורת לירה ומחצה: ובדרכי חזרה למערכת, סרתי לבית המרקחת וקניתי גליל של אגדים ורסיות.

המכנסים לא היו בלויים דיים, ומספריו של עורר התבנית קצצו בשוליהם, פער לוע מאחור ומול הברך. לאחר שחבשתי את ראשי באגד הלבנבן, נטלתי שמך מכונות, דיו, טוש, דבק, שמעליו נמשח אבק הרצפות של המערכת, והבלבל כולו נמרח על תחבושתי ותלבושתי.

לאחר שהייתי מלוכש כיהא לקבצו, שעיקר פרנסתו ביכולתו לעורר רחמים בלב הקהל ולסחוט מכיסו תרומה להשקט מצפוניו (נדמה לי שכל הנותן פרוטה לקבצן, עושה זאת בעיקר לא למען הקבצו, כי אם למען עצמו ומצפוניו) עדיין לא יכולתי להחליט בלבי לצאת לרחוב. חששתי להיות לצחוק לעיני הקהל התל אביבי. אולם לבסוף עניתי לצלם העומד עלי ודוחק בי לצאת: „אוי קיי!“

מקלחת קרה

הרגע הראשון ליציאה אל הרחוב, היה הקשה ביותר. לבי הלם נמרצות כאילו עמדתי לפני קפיצה אל מאבט של מים צוננים ביום חורף. למרות התלבושת וספחי השער שגידלתי על לחיי מזה 5 ימים, עדיין חששתי פן יכירוני בקרן הרחוב הראשונה בא לעומתי אחד מחברי המערכת. הא אמנם לא תרם כאשר הושמתי לקראתו את פנכת-הפה שבידי; אולם הוא גם לא הכירני. מאותו רגע ואילך הייתי שקט לחלוטין.

באחת המסעדות ליד מוגרבי, קבלתי את עשר הפרוטות הראשונות. מאת זוג גברים שעסקו בניהול עסק על ספל קפה תורכי. עוד אני מנסה להתרים את בן זוגו של התורם הראשון, והמלצר נזעק מפנים המסעדה, שילחני לרחוב ככל הגימוס הראוי לקבצן כמוני.

משם — אל התור שלידי קופת מוגרבי. מספר בחורות צעירות בתלבושת אביבית המתינו לשעת פתיחת הקופה. הן לא התרשמו ביותר משקשוק המטבעות בפנכתי,

הרגעים הראשונים בצאתי אל הרחוב הייתי נבוך ומלא היסוס. בלואי הסחבות העיקו עלי. חששתי שימשיהו יכירני. דימיתי לראות לעג בעיני העוברים

לב רחוב. הבטחתי העצמי חזר אלי, כאשר הוברר לי כי עוברי האורח חושבים אותי לקבצן של ממש. גילווי הרחמנות הגיעו אלי מילדים ומבוגרים כאחד.

